

v 8 razredih učil jezik nemški. Da nemški liberalizem ni še tako oblizal hrvatskih gimnazij, razvidi se iz tega, da „svetu misu polazili su učenici pod nadzorom trojice profesora u ljetno dobo svaki dan, u zimi samo nedeljom i blagodanom, te su ovih dana slušali i propovied.“ K spovedi in obhajilu so šli učenci: začetkom in koncem šolskega leta, o božiču, veliki noči in binkoštih. — Učencev je gimnazija Zagrebška koncem leta štela 522, med katerimi velika večina iz Hrvatske, Slavonije in vojaške Granice. — Štipendij ali drugih podpór ni bogata gimnazija Zagrebška. — Šolsko leto se v Zagrebu začinja 1. oktobra.

Politične stvari.

O panslavizmu.

Zopet se je jela vsled Rusko-turške vojne oglašati v nekaterih listih pošast panslavizma. V svoji prenapeti domišljiji že vidijo naši nasprotniki volnate čapke Kozaške in širokopleče Zaporožce, ki vkljub omiki 19. stoletja neusmiljeno mrcvarijo in grozovitosti počenjajo v imenu panslavizma. Človek ne vé, ali bi se smejal takim neumnostim, ali bi se jezil nad nevednostjo in hudobo judovskih žurnalistov, ki skušajo vsako reč narobe zasukati in v slovanosovražnem smislu tolmačiti. V tacem slučaju smemo pač s tožnim srcem vsklikniti s Kollarom: „nikogar ni, ki bi delil Slovanom pravico.“ Poglejmo toraj natančneje, kaj je prav za prav panslavizem, je li res taka pošast, od katere bi žugal propad civilizaciji zapadne Evrope in razpad Avstrijski državi?

Vsak čas ima kaj posebnega, v vsacem času se javljajo posebne ideje, ki imajo neko posebno moč do ljudi, ki jih osrečujejo za največe žrtve, da bi dosegli svoj namen.

Tako je vladala v srednjem veku verska ideja; ona je navduševala revnega kmetiča, da je pustil plug in prijel za meč, za osvobojenje in slavo Kriščeve vere; ona je navduševala bogate in revne, vladarje in podložne; ona je navduševala celó revno otroško kri, da je zapustila tiha pasišča in prelivala kri v oddaljenih krajih zoper zakletega dušmanina krščanskega imena — moslemina.

Časi so se spremenili, in na mesto verske ideje stopila je ideja narodnosti. Ona pretresa starikasto Evropo in jej žuga podati novo politično obliko, žalibog prekoračivši večkrat meje poštenosti in pravice. „Svoji k svojim“ je njen klic in ravno poslednji čas je videl ljute borbe, ki so se gojile v tem smislu. Vsled narodne ideje se je zedinila Italija in Nemčija. Prva je pobrala papežu njegove dežele, na Nemškem pa je vsled Francosko nemške vojne vsegamogočni vpliv Prusije dognal to važno zadevo. Tako vidimo združene narode zapadne Evrope, Francoze, Italijane, Nemce, drugim manjim pa je vsled srečnih okoliščin zagotovljen njih narodni obstanek.

Toraj ni čudno, ako smo se jeli zanimati tudi mi Slovani drug za družega, kajti to je prirojeno pravo, ki se nikakor ne dá poteptati. In ravno to zavest vseslovanske vzajemnosti imenujejo naši sovražniki panslavizem, o katerem trdijo, da je v svojih posledicah jako nevaren in pogubonos. V prejšnjih časih, manj dandanašnji, nam očitajo nevarno posledico slov. vzajemnosti ali panslavizma, da mi želimo združenja v eno politično celoto ali z drugo besedo, da želimo vseslovanske monarhije ali republike. Take želje bile bi pač smešna bedarija! Različnost lege, vere, narodnega izobraženja in historičnega razvoja delajo to stvar popolno nemogočo in zatorej moremo le milovati naše nasprotnike, ki trosijo take ne-

umnosti med svet, in se moremo čuditi, da sploh katerega najdejo, ki njim kaj verjame.

Drugi sicer ne verjamejo tega, da bi mi Slovani želeli vseslovanske monarhije ali republike, ampak le to trdijo, da je panslavizem, kojega glavni zastopnik je Rusija, Avstriji zeló nevaren zato, ker je vedni vir nezadovoljnosti in notranje nemirnosti Avstrijskih Slovanov, torej naj Avstrija gleda na to, da se Rusija preveč ne vkrepí in da se pri Avstrijskih Slovanih ne razvijajo nazori vseslovanske vzajemnosti (panslavizma). Že na prvi videz se vidi, da se morejo skuhati take misli samo v kaki magjarski ali nemški buči. In tukaj so naši nasprotniki zadeli pravo; al nevarnost ne žuga Avstrijski državi, ampak samo današnjemu gospodarstvu nemškemu in magjarskemu. Ni bil li Slovan vedno najzvestejši državlján Avstrije? Ni li toraj pravo in pravično, da se Avstrija ozira tudi na nje in na njih želje? Ni li v narodnem obziru primeroma z Nemci ali Magjari Avstrija slovanska država? In kaj dolžite Rusijo? Ni li prav ona rešila Avstrije 1849. leta? Dobro vemo, da vsa srd Magjarov do Slovanov je le maščevanje za Vilagoš, kjer so Rusi spametovali njihove trde butice.

Nemir in notranjo nezadovoljnost med Avstrijskimi Slovani sejejo samo nasprotniki naši, kajti geslo: „vsem enake pravice“ naj bi za nas ostalo zmirom na papirji, ne pa stopilo v dejanstveno življenje. Naj gledajo, da se ne pregrešé nad Avstrijo oni državniki, ki s tlačenjem Slovanov obujajo v njih pravični gnjev na sedanjo sistemo in s tem podirajo domoljubje in požrtvovalnost tlačenege ljudstva ter rušijo moč Avstrijske države. Avstrija naj se prepriča, da bode le potem močna in mogočna, ako bode mogel Slovan s ponosom reči, da je enako upravičeni državlján svobodne in pravične Avstrije, namesto da se mu je bojevati za svoj naroden obstanek.

Zatorej se Avstriji ni bati panslavizma, marveč spoznava naj, da, ako je tej ideji pravična, se more krepiti domá, tako da bodo trepetali pred njo zunanji sovražniki. „Svoboda, ravnopravnost in bratovtvo vseh v državi živočih narodov je, kakor vselej, tako tudi zdaj naše geslo.“

Slovansko slovstvo.

* *Německo-česky slovník názvů zboží obchodního spolu s ohledem na názvosloví latinské.* Sestavil Karel Petr Kheil syn. Novi vydání. V Praze 1877. (*Deutsch-böhmisches Wörterbuch der Waarenbenennungen mit Berücksichtigung der lateinischen Terminologie von Karl Peter Kheil Sohn. Neue Ausgabe. Prag 1877.*) Cena 2 gold. 50 kr.

Cela ta knjiga obsega na 26 polah tri razdelke: v prvem razdelku se nahaja slovník in terminologija v navedenih 3 jezicah, — drugi del obsega alfabetični imenik latinskih imen, v tretjem razdelku pa alfabetični imenik českih imen. Ker ima omenjeni slovník velik zaklad tehničnih izrazov v češčini, ki jih mi še v slovenščini nimamo, zato je tudi nam dobro došlo gosp. Kheilovo delo in to še posebno onim rodoljubom našim, ki se ukvarjajo s spisovanjem slovenskih slovníkov. Namesti da po svoje kujemo tehnične izraze, izposodimo si jih od Čehov, ki jih že imajo; vsaj ste si češčina in slovenščina tudi sestrici matere slovanske.

* *Jednoduché účetnictví s ohledem na ustanovení zákonná.* Sepsal Karel Petr Kheil syn. V Praze 1877. Cena 1 gold. 80 kr.